

כאיל תערוג גליין 14 שמות תשע"ד

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא, ממון רבן של ישראל רבנו
בעל האילת השחר שליט"א, מספריו הק' ומכתבי תלמידים

מתורת הפרשה

ואלה שמות בני ישראל (שמות א, א)

ופרש"י "להודיע חיתבתן של ישראל, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם". ויש להבין מהי החשיבות המיוחדת בכך שמכניסים בשמותיהם. וההסבר בזה הוא כמו שכתב דוד המלך לגבי הכוכבים, מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא, ומהו הענין, אלא שלכל כוכב יש תפקיד נפרד בבריאה, ולכן יש לכל אחד מהם שם בפני עצמו, שאם היו להם תפקידים זהים לא היה להם צורך בשמות נפרדים ודי להם בכינוי הכללי כוכבים. וכך בני ישראל נמשלו לכוכבים, וכך גם אצלם – כל אחד מישראל מתקן את הבריאה באופן מיוחד שרק הוא מסוגל לה. וכך כתוב בספח"ק שבכלל ישראל יש שישים אלף ריבוא נשמות כנגד אותיות שבס"ת, וכשם שחסרון אות א' פוסל הס"ת כך כל אחד מישראל שמתרשל בתפקידו המיוחד גורם לחסרון והעדר בבריאה. וזהו המובן שמכניסים ומוציאים בשמותם, היינו שכל אחד ראוי להיקרא בשם נפרד המבטא את תפקידו וייעודו המיוחד. (רשימות רבי יצחק לונשטיין זצ"ל שנדפסו בקובץ יצחק ירנן עמ' 210, וע"ע באילת השחר שנדפס בנוסח אחר)

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. (שמות ב, א)

ופרש"י "ויקח את בת לוי - פרוש היה ממנה מפני גזירת פרעה (וחרז ולקחה. וזהו וילך, שהלך בעצת בתו שאמרה לו גזרתך קשה משל פרעה, אם פרעה גזר על הזכרים, ואתה ג"כ על הנקבות). והחזירה ועשה בה לקוחין שניים". ונשאל רבנו שליט"א, דהנה בתרגום יונתן (במדבר יא, כו) מובא, כי אלדד הוא בנו של אליצפן בן פרנך שילדה לו יוכבד בפרק הזמן שהיתה מגורשת מעמרים. וצ"ע א"כ כיצד חזר עמרם ונשא את יוכבד לאחר שנישאת לאליצפן והוא אסור לאדם להחזיר את גרושתו לאחר שנישאת. ותי' רבנו שליט"א, דהאיסור של מחזיר גרושתו קיים רק אם גירשה בגט כריתות. [וכמבואר בירושלמי ריש קידושין], ואילו עמרם לא גירש את יוכבד בגט אלא בשילוח ופרישה ממנה, כפי שנהגו קודם מתן תורה. (מרפסין איגרא)

ויאמר לרשע למה תכה רעך. (שמות ב, יג)

ומכאן למדו חז"ל דהמרם יד על חברו נקרא רשע. ובשו"ע חו"מ סל"ד ס"ב כ' איזהו רשע הפסול לעדות כל שעבר עבירה שחייבים עליה מלקות אבל עבר עבירה שאין עליה מלקות פסול מדרבנן. וברמ"א ס"ד כ' המגביה ידו על חברו להכותו פסול מדרבנן. וכ' הסמ"ע סק"ס דאעפ"י שאסור להכות חברו מדאורייתא כיון שאין בו מלקות פסול רק מדרבנן. והק' מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, דא"כ בהכאה שאין בה שו"י שלוקה ולא משלם, א"כ יפסל מה"ת לעדות ע"כ. ורבנו שליט"א השיב דא"כ דכשאמרה תורה חובל בחברו ממונא משלם מלקא לא לקי הר"י קולא בחומרת הלאו דסגי בתשלומי ממון א"כ גם המכה פחות משו"י לא יתכן דחמור מן המכה שו"י פ. (פרורים משולחן גבוה ח"ב). והרב ישעיהו פרדליס שליט"א כותב (עומקא דפרשה תשס"ט) כ' איתא בגמ' סנהדרין נח אמר ר"ל המגביה ידו על חברו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע ונפסק להלכה ברמב"ם מחובל ומזיק פ"ה ה"ט ובשו"ע תו סי' לד, ונפק"מ דפסול לעדות מדרבנן כמבואר ברמ"א שם. וצ"ע אמאי הוי רשע כבר בהרמת היד לבד הא אכתי לא הגיע לחברו שום היזק מזה בפועל ולכאורה זה רק כעין מחשבה רעה בעלמא שרוצה לעשות לחברו ומצינו בדיני שמים שאין הקב"ה מחייב על מחשבה רעה כמעשה, כמבואר בגמ' קידושין לט ומאי שנא. ובהיותי אצל מרן הגרא"ל שטינמן שליט"א בשב"ק פר שמות תשס"ח הצעתי לפניו תמיהה זו, והשיב דבאמת הרמת יד הוי יותר ממחשבה גרידא ויש כאן התחלה של עשיית נזק לחברו בפועל בזה מעשה רשע בעצם, והוסיף לדמות את זה למה שדן הגרעק"א בתשובות מהדו"ק סי' צ באחד שישב לפני הספר שהיה מג' בתער וראהו אחד איך שזקנו משוח בבורית כהכנה לתגלחת ודן השואל אם אפשר לפסול את אותו מתגלח לעדות על סמך ראייה בלבד אע"פ שלא ראה את עצם מעשה התגלחת בתער. והשי' הגרעק"א דאין לפוסלו משום זה לבד דאע"פ שמצינו בב"מ צו גבי איסורי עריות דסגי במה שהעדים רואים אותם שעוברים העבירה כדרך המנאפים כדי לחייבם ואי"צ שיראו יותר מ"מ זהו מיוחד רק בעריות דכיון וייצרו תוקפו הרבה בזה אמרינן דודאי עשה את העבירה, משא"כ בתגלחת בתער דאין בזה תקיפת יצר כ"כ לפוסלו ולחייבו על סמך אותה ראייה לבד עכ"ל. ולענינו אמר הגרא"ל יש לומר דבהגבהת היד על חברו יש כאן סברא שיצרו תוקפו ויכחו בדרך כלל, ולכן גם הרמת היד לבד היא תח"י של מעשה שסופו להסתיים לרוב בהכאה אמנם כמו שמפורש בדברי הגמ' דאף בלא הכהו בפועל נקרא רשע.

ענין בפרשה – תפילה

ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבדה. (שמות ב, כג)
הנה יצא לאור מרבנו שליט"א ספר שלם בעניני תפילה ובביאורי המילות בשם יימלא פי תהלתך, וכפי שכותב רבנו בהקדמה שאפשר להתעלות מספר זה, וכאן כונסו כמה ענינים נוספים בעניני תפילה שלא הופיעו שם, מעט מן הים הגדול אשר יחיל הגליון.

מכתב רבנו בענין השתדלות לקיים תפילה כדינה

לכב' תלמידי ישיבת וכו'.

שמענו שיש רפיון בין בחורי ישיבה בענין תפילה בישיבה וחושבים שעל ידי שלומדים בהתמדה עד שעה מאוחרת בלילה הותר להם זה, כי קשה להם לקום לתפילה בישיבה ועי"ז מתפללין שלא בציבור, או אפילו במקומות בציבור מתפללין תפילה חטופה וכגון זה נאמר באורחות חיים להרא"ש שצריך לבקש סליחה על אמרם סלח לנו בלי כונת הלב וה"נ בשאר התפילה, ובמשנה פ' תפילת השחר שנינו העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים, ותנן בפ"ב באבות אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים. והנה בתפילה יש בה ב' דברים א' מצוה ככל המצות מדאורייתא או מדרבנן. ויש בה פרטים מתי ובאיזה זמן מתקיים המצוה, גם יש סיכויים שבקשתו תתקיים וכדי שבקשתו תתקבל, יש הרבה שיקולים וזה תלוי רק בדעת מלכו של עולם אשר לא תמיד מספיק קיום פרטי המצוה אבל תפילה שהיא רק כדי להתפטר ממנה לא רק שאין סיכויים שתתקבל אלא גם אין לך זלזול גדול מזה.

והנה כל א' יודע שאחרי כל המאמצים קשה להתרכז שכל התפילה תהיה בכונה שצריכים אפילו לכונת המילים לבד, וכ"ש למה שצריך כונת הלב אמנם מה שיותר גרוע אם לכתחילה עומד ע"מ לא להתפלל כהוגן וידוע מש"כ בשערי תשובה חלק א' אות ו' על מי שאינו נזהר מחטא אחד ואינו מקבל על נפשו להזהר ממנו דהרי זה כמו אם העבד יגיד לאדונו על דבר אחד איני מסכים לקבל דשבר בזה עול אדונו מעליו ואיך לא יפחד לב האדם שבהנהגה כזאת נכנס ח"ו בגדר מורד באדונו.

על כן חוסר ידידים על נפשכם ועל כל ישראל כי כל מה שהאדם פוגם זה מכריע את כלל ישראל, ושימו לב על הדברים תשתדלו שלא תהיה מצות תפילה כדבר מזלזל אשר ניתן רק לגסי השכל.

ויהי"ר שבזכות השתדלות לקיים תפילה כדינה נזכה כולנו לעליה מאד ולישועה ברוחניות ובגשמיות ויהיה נועם ה' עלינו לזכותינו בזה ובבא. הכו"ח לטובתכם ולטובת הכלל. ג' סיון תשנ"ז בני ברק יצ"ו. אהרן יהודה לייב שטיינמן. (לקט דברי חיזוק ח"א עמ' 10-11)

[הגרי"י בורודיאנסקי שליט"א בספרו שיח יצחק בראשית עמ' קנ"ה כ', שמענו מהמשגיח זצ"ל הערה שגם בכדי לזכות מאחרים נדרש שהוא מצדו יכין את עצמו לתפילה ראוייה הן מצד הזמן והן מצד המקום ומצד הצורה והמצב רוח שניגש בהם לתפילה שאז כשלא זכה להתפלל תפילה שלמה יתכפר ע"י האחרים, משא"כ כשמלכתחילה מעמיד את עצמו במצב שאין אפשרות שיתפלל כראוי הפשט הוא שאין ברצונו באמת לזכות לתפילה טובה ועי"ז אין את המעלה של תפילת רבים שישלימו לו, ועפ"ז עורר שנפק"מ רבנות להתפלל בישיבה שגם כאשר לבסוף לא יצליח להתפלל טוב הוא זכאי להשלמת תפילתו בדרגה נעלית בהעמידו את עצמו במצב של תפילה לכתחילה משא"כ במקומות שאינם ראויים לכך, וכן נדפס כעת מהגרא"י שטיינמן שליט"א כדברים האלה, עכ"ד].

טעם בתפילה

אמר רבנו, אחד הבעיות העקריות שיש בישיבות זה הענין של תפילה ומצוי שבחורים מאחרים לתפילה ולא באים לתפילה והרבה לומדים עד שעה מאוחרת בלילה ואח"כ מאחרים זמן ק"ש ותפילה וצריך לראות לחזק ענין זה

והנה ב"ה נתרבו בחורים שרוצים ללמוד ורוצים לעלות בתורה אבל בחלק הזה חסר קצת שיהיה צמאון כמו שיש צמאון להיות בחור טוב בישיבה להיות נחשב למדן בישיבה חסר החלק של יראת שמים, פשוט הם לא יודעים מה זה תפילה אחד חושב מה זה תפילה להגיד מלים והוא כבר רגיל מגיל קטן כשהתחיל לקרוא שהוא אומר ואומר ואינו יודע מה שאומר, ואפילו עכשיו שיכול להבין מה שהוא אומר הוא נשאר בהרגלו באמירה בעלמא וממילא אין לו שום טעם בתפילה ואם היה לו בזה טעם לכל הפחות כמו כששומע איזה סברא טובה שהוא מרגיש שהוא מחדש איזה חידוש יש לו מזה הנאה אם היתה לו הנאה כזו בתפילה הוא כבר היה קם אבל כיון שאין לו שום הנאה ואי"ז אלא 'אגאצד' אין לו סיבה לקום.

ושיבוא להתפלל מחמת יראת שמים זה כבר דרגה, ובחור צעיר לא מבין מה זה יראת שמים ולכן החלק הכי גדול כדי שירגיש טעם בתפילה צריך להיות קודם כל חזק באמונה, והיום כולנו מאמינים ב"ה אבל קטני אמנה הכל עולם הזה, עולם הזה, עולם הזה וזה קטני אמנה ולכן אינו מרגיש טעם בתפילה אלא עושה תפילתו קבע להפטר מזה ואיזה טעם יש לזה, ולכן צריך לראות שבחור ירגיש טעם בתפילה שהוא מדבר לפני הקב"ה ואף שכשתשאלנו הוא יאמר שידוע שהוא מתפלל לה' אך אינו מרגיש את זה, וממילא אינו חשוב אצלו ובודאי תיקון לזה אינו פשוט אך לכה"פ צריך לראות לחזק את האמונה לחזק את היראת שמים ואז התפילה כבר לא תהיה כ"כ בעיה כמו שהיא עכשיו. (קובץ בית חיינו שי"ל ע"י ישיבת פונבז' עניני תפילה עמ' רי"ג)

השתדלות בתפילה

כשהוקמה ישיבת אורחות תורה, ורבי יצחק לוינשטיין זצ"ל ועוד עמו רבים השקיעו רבות בביסוס הישיבה, באחד הימים פנה לרבנו שליט"א ושאל אותו, הרי הוא הקים את הישיבה ומפני מה אינו עוזר להם מספיק, אמר לו רבנו אני עוזר לך מידי יום ביומו, אני מתפלל עליכם... (ס' כאיל תערוג – שיחות הגר"י מישקובסקי שליט"א)

כונה בתפילה

שח רבי גדליה הוניסברג שליט"א, שאלתי פעם לרבנו הגר"ח"ק שליט"א שאלה מהגראי"ל בדיני כוונה בתפלה, אמר הגר"ח"ק שזה חוקשה רק לרבינו הגראי"ל שמתפלל עם שימת לב אבל אנו שלא מתפללים בשימת לב לא קשה לנו כאלו שאלות. (מנחת תודה) ומפי השמועה שמענו שבעידנא חדא התבטא רבנו שליט"א שמיום עומדו על דעתו, רק פעם אחד בלבד שכח לכוין בברכת אבות. עוד שמענו שהיו קבוצת מגדולי היראה תלמידי המשגיח הגר"י לוינשטיין זצ"ל שעשו ביניהם תקנה שעל כל שכחה מלכוין השמות צריך להניח פרוטה לצדקה, ובדקו וראו שבקופסא של רבנו לא היה אפי' פרוטה אחת...

טעות בשם לתפילה

נכנס פעם אברך לפני רבנו והביא שם של בן משפחתו לרפואה שרבנו יתפלל עליו לרפוי"ש, כעבור שבוע נכנס שוב לרבנו, אמר לו מיד רבנו שנראה לו שיש טעות בשם, כי מרגיש שלא נענה בתפילתו. (כתבי תלמידים מפי בעל המעשה)

עינו תלויות

רבנו ציין כמה פעמים לדברי הסידור אשי ישראל בהקדמה לעשיית בשם האריז"ל, וז"ל "...בעת שמתפלל לפניו ית' על איזה שאלה מן השאלות כמו מזונות עושר ובנים וכיוצא בזה לא יתפלל לסיבת עצמו שצריך לישראל אותה השאלה אלא לקיים מצותו ית', שנצטוו שנתפלל אליו בעת צרכינו להורות כי הוא אלקינו ואנחנו עמו ועבדיו ואליו עינו תלויות כעיני עבדים אל יד אדוניהם ואין לנו שום עזר אם לא ממנו ית' וישים כל בטחונו עליו... ואמר ראש הישיבה הלוואי מי שיזכה לקיים את זה. (מזקנים אתבונן ח"א עמ' 86)

עצה לעורר עצמו

שח רבנו עצה לחיזוק להתעוררות וכוונה בתפילה, לחשוב שבינו לבין ירושלים יש מחסומים המעכבים את תפילתו מלעבור, כדוגמת העולם הגשמי, שיש מחסומים ובהם חיילים ושוטרים שעושים ביקורת ולא נותנים לעבור רק למי שחושבים שראוי, כך בתפילה, לחשוב שיש מחסומים המעכבים התפילה בדרך לירושלים ובכל מחסום, אומרים לו מי אתה, מה חפץך ומונעים מתפילתו לעבור, והוא צריך להתאמץ בתפילתו להתקשקש ולעבור המחסומים ע"י טענות ושכנועים שרוצה לעשות רצון בוראו. כגון, מי אתה - ראובן. מה אתה רוצה, - רוצה להתפלל להיות עובד השי"ת רוצה פרנסה, ילדים, וכו'. "נו טוב תנו לתפילה שלו לעבור". ובזה יהיה התעוררות גדולה לתפילה. (מזקנים אתבונן ח"א עמ' 85)

תפילתו של החזן איש

סיפר רבנו, היה שאלה דחופה בענין של פיקוח נפש ומרן החזן איש ז"ל היה אותה שעה באמצע תפילת שמונה עשרה ובא הג"ר שמריהו גריינמן לשאלו ושאל כמה פעמים ולא שמע מרן ז"ל, עד שהיה צריך לנענע אותו כדי שישים לב. (אעלה בתמר עמ' נח)

קדושת מקום

שח רבנו, ראיתי מעשה נורא על ר' שמואל וינטרויב שכשהי' מתפלל בוילקומירר בערך בשנת ת"ש. דכשהתפלל באיזה מקום בביהכ"נ שם הרגיש כזה עלי' בשעת תפילתו שלא הרגיש בה מעודו וכשהתפלל במקום אחר לא הרגיש כלום אח"כ נזדמן עוד פעם ושוב הרגיש אותה המתקוה ועלי' ונדע לו כי שם פעם למד או התפלל הגר"א ז"ל וזה הי' 145 שנים אחר פטירת הגר"א, והגר"א הי' שם מסתמא חמישים שנה לפני פטירתו. נמצא שזה הי' קרוב למאתים שנה ונשאר רושם דהשראת שכונה וקדושה ההוא. (ימלא ח"א עמ' רכ"ז)

כח תפילתו

שח הגאון רבי נחום לבין שליט"א, אחד מבני משפחתנו חלה ל"ע ובאנו אל מרן הסטייפלער זיע"א וביקשנו את ברכתו, ונענה שהמצב חמור מאד ואינו יכול לברך.

שאלנו אותו מה עושים? ואלו דברי תשובתו: יש בדור הזה שני יהודים שיכולים לעזור לכם ע"י כוח התפילה שלהם, והם, הגאון הצדיק מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א, ולהבדיל בין חיים לחיים מרן הגראי"ל שליט"א. (ית"נ י"ז חשוון תשע"ד עמ' 15)

תפילה ישבתית בכפר סבא

כאשר רבנו התגורר בכפר סבא כראש ישיבת חפץ חיים בשנת תש"ז ואילך, הקפיד להתפלל רק במנחם ישיבתי, שכמובן לא היה מצוי שם, בפרט בימי בין הזמנים, ומעיד רבי יצחק לבה שליט"א [שהוא זה שעמד אז לצידו לסייעו] שטרחו רבות כדי לקבץ עוד בן תורה ועוד יהודי ירא שמים תושבי המקום, או מהאורחים, שמעוניינים להתפלל 'תפילה במתינות' בחול ובשבתות. (מאחורי הפרגוד עמ' 121)

הלכתא רבתא לשבתא

משיעורי הגאון רבי בן ציון פלמן שליט"א

טלטול כלי היתר

לגבי טלטול כלי היתר. אפשר דצורך מיקרי אף שאין מטלטלים לצורך שימוש אלא שנהנה מעצם הטלטול כאותם בני"א המשחקים בכלים שלפניהם להרגיע את עצמם, וכן שמעתי מהגראי"ל שליט"א.

קדירה שבתוכה מאכל

הנה קדירה ריקנית הוי כשמל"א לפי שמלאכתה הוא לבישול ולכך אסור לטלטלו אלא לצורך גוי"מ אבל כשיש בתוכה תבשיל שרי אפילו שלא לצורך גוי"מ לפי שהקדירה טפלה לאוכל, ויל"ע בגדר דין זה האם כשיש בו אוכל הקדירה נעשית כשמל"א ומותר לטלטלו רק אם יש לו קצת צורך או גדר ההיתר משום שהקדירה מקבל דין של האוכל וא"כ מותר לטלטלו אף שלא לצורך כלל. והגראי"ל שטיינמן שליט"א אמר דמסתבר דבכה"ג שיש בתוכה אוכל יש לו דין דכלי סעודה ותליא בפלוגתא הפוסקים בדין כלי סעודה אם יש היתר בהם לגמרי (עמ' רנ"ח)

יומא דהילולא הגאון רבי משה סוקלביסקי זצ"ל האמרי משה – נלב"ע י"ט טבת תרצ"א

ישיבת תורת חסד נוסדה ע"י מרן הבית הלוי זצ"ל והגאון רבי שמחה זעליג ריגר זצ"ל היה מוסר שם שיעורים, ואחרי זמן בערך בשנת תר"ס, שר' שמחה זעליג היה טרוד בעניני הוראה של העיר, מינו את הגאון רבי משה סוקלביסקי זצ"ל לכהן כראש הישיבה, וכך כיהן בישיבה עד יום פטירתו, ולימד את התלמידים תורה בטהרתה.

כשרבנו היה בן י"ב שנים יצא לו שם של עילוי בעיר מגוריו בריסק, ונכנס לישיבת 'תורת חסד' שבעיר. (עדות הגר"ז אידלמן זצ"ל בספר רבי ועלעול עמ' 164)

לפני מספר שנים נכנס לבית רבנו ישיש אחד, וסיפר שכאשר נכנס רבנו בכזה גיל צעיר לישיבה, והיה גם נמוך קומה, היה כעס בין הבחורים שמכניסים ילדים לישיבה, והוחלט להחרימו ולא לדבר עמו ולא לקבוע עמו חברותא במשך תקופה, אולם רבנו לא נרתע ועסק בתורה בלי הפסק, אף ללא חברותא. כשראו שזה לא הועיל, החליטו הבחורים לעשות מעשה קונדס, והניחו בובה על מיטתו של רבנו, ובכך לפגוע בו על שהוא צעיר מידי בשביל הישיבה.

אולם במשך תקופה ארוכה נשארה הבובה על המיטה ללא שינוי, ואז הבינו שרבנו כבר בכזה גיל אינו הולך לישון על מיטתו אלא יגע בתורה יומם ולילה, וכשראו כך מיד קבעו עמו טובי הבחורים חברותא. ואז פנה הישיש הנ"ל לרבנו שליט"א וביקש מחילה שהוא זה שהניח את הבובה על מיטתו. וענה לו רבנו שאינו זוכר דבר כזה, ואמר אולם ודאי שישנתי בישיבה כי הבטחתי להורי שאשן כל לילה לכה"פ שלש שעות ומחצה. [וכפי הנראה רבנו לא ישן במיטתו רק הניח ראשו על הסטנדר לכמה שעות, כפי שנהג בהמשך חייו, בישיבת מונטריי כפי העיד לנו עד ראייה שליט"א]. [וכמו שידוע שאמר רבי יצחק ניימן זצ"ל מעיר בריסק, שבעת שהיה רבנו בגיל 12 יצא השם בבריסק שצומח כאן חפץ חיים חדש].

הבר מצוה בבית האמרי משה

בעת שלמד רבנו אצל רבי משה נעשה בר מצוה, ולא עשו מסיבה לכבוד הבר מצוה, רק שבאותם ימים נפטרה חמותו של האמרי משה לכן עשה מנין בשבת בביתו, ושם קיבל רבנו עליה. והאמרי משה אמר לו להסתכל באיזה ספר ולהכין דבר תורה על יבמות שלמדו באותה שעה בישיבה, ואחרי התפילה חזר רבנו להאמרי משה שטיקל תורה מספרו של רבי אייזל חריף על יבמות, וסיים רבנו ואמר: זה היה כל הבר מצוה... (מאחורי הפרגוד עמ' 47)

פטירת האמרי משה

סיפר רבנו שכשנפטר רבי משה זצ"ל כבר למד רבנו בקוברין, והיו שם עשרה בחורים מבריסק, ונסעו כולם ללוויה, והי' שלג גדול והיו צריכים ליסוע עם שְׁלִיטָן – מגלשת שלג, ויצאו מקוברין בשעה תשע בבוקר והגיעו ללוויה בשעה שבע בערב, וכבר היה אחרי הקבורה, והספיד אז הגאון רבי אברהם יצחק גרשונוביץ זצ"ל "הזאיבנקר רבי". (מאחורי הפרגוד עמ' 197 בשם הפרי חיים)

קריאת שם בנו על שמו

רבנו קרא לבנו הגדול הג"ר משה על שם רבו האמרי משה, שאמר שמכיון שנפטר בלי זשי"ק, ואין מי שיקרא על שמו לכן קרא על שמו, עוד לפני שקרא על שם הוריו שהניחו זשי"ק. (כתבי תלמידים)

ידיד רבנו להבל"ח העילוי רבי יהודה לייב משבויים הי"ד רבה של טרסטלנה

הנה בעת שכותבים על בעל האמרי משה, מן הראוי להזכיר את אחד מגדולי תלמידיו, העילוי רבי יהודה לייב משבויים שנהרג בשואה ולא נודע יום פטירתו, והוא חיבר ספר לעילוי נשמת רבו האמרי משה בשם 'ברכת הארץ' על עניני שתי הלחם והעומר, וראה שם בתחילת הספר את גדלותו העצומה. [ובעידא חדא הזכיר רבנו שליט"א שבבריסק היו שלשה עילויים ואחד מהם הוא רבי יהודה לייב זצ"ל].

בשנת תשס"ט הוציאו ספר זה מחדש, עם הסכמת רבנו. וכך כתב: בס"ד. הספר ברכת הארץ שנתחבר ע"י הגאון ר לייב ב"ר משה משבויים זצ"ל כבר העידו עליו גדולי הדור כגון הגאון ר' שמחה זליג והגאון ר' איסר זלמן ומה לי להוסיף על דברי גאוני הדור הקודם ובודאי טוב להדפיסו כדי שיקוים אגורה באהלך עולמים ששפתותיו מדובבות בקבר כמבואר בדברי חז"ל ויה"ר שיהא לרצון לפני הקב"ה ונזכה לגאולה אמיתית במהרה בימינו אמן סלה. י"ד כסליו תשס"ט לפ"ק - בני ברק יצ"ו - אהרן יהודה לייב שטיינמן ורבנו צירף לספר שני מכתבים שקיבל מחבירו הנ"ל, ושם ניכר מקצת הערצתו לרבנו שליט"א.

וכך כותב לו ר"ל במכתב (עמ' קנ"ד): יום א' ראה כ"ד מנ"א תרצ"ד בריסק. רב שלום וברכה לכבוד ידידי היקר העילוי המפואר עדין לגאון ותפארת ישראל כמר אהרן ליב שטיינמאן נ"י. אחדשה"ט באהבה רבה כמשפט, את מכתבך קבלתי ורב תודה על התשובה והאמת אגיד כי באמת חפצי ורצוני עכשיו להשתעשע עמך בדברי הלכה רק אני מרגיש עכשיו את עצמי לא היטב בקו הבריאות ראשי ואברי כבדים עלי ואכתוב לך דבר חידוש...

ובמכתב נוסף כותב לו (עמ' קנ"נ), ב"ה יום י"א לחודש טבת תרצ"ח טרסטלנה. שלום וברכה לכבוד ידידי העילוי הנפלא הרב הג' וכו' וכו' מה"ר אהרן ליב שטיינמאן נ"י שלום וברכה כל הימים, אחדשה"ט כמשפט בהוקרה רבה, הנה קבלתי הגלויה, ואף שלפלא בעיני מזה שלא כתב במכתב באריכות כי כמה וכמה גדולה מאוד חפצי ורצוני לבא בכתובים אשר כפי רב הידידות שנקשר בינינו עם גודל היסורים של הנפש בדבר עיון למוד והתעמקות התורה, ועכשיו כפי שאני רואה הנה כבוד ידידי מרבה חיל בלימודו אף שאני טרוד בטרדות שונות באי אפשרות להגות ולהתעמל בתורה הקדושה ובודאי ראוי והגון שכבוד ידידי יעבור על כל תשחית הניר והדיו ויכתוב באריכות ונשתעשע יחדיו כי אם מסבב הסיבות עשה שנהיה כל כך בריחוק מקום לעומת זה אבל לא בריחוק נפשי...

© הדברים יוצאים ללא מטרת רווח, אפשר לצלם לזיכוי הרבים בלבד, להערות הארות הוספות מנויים ורעיונות ניתן לפנות

keailtarog@gmail.com